

RAPPORT

Datum
2024-10-03

Sida
1(6)

Samhällsbyggnadsavdelningen

Samhällsbyggnadsavdelningens förväntade konsekvenser och behov vid ökad inflyttning till kommunen

Inledning och bakgrund

Ånge Kommun förväntas stå inför en kraftig ökning av befolkningen under de kommande tio åren. Enligt nuvarande prognoser finns potential kommer upp till 2000 nya arbetstillfällen att skapas, därtill kommer rekryteringar som behövs för att möta pensionsavgångar i både privat och offentlig sektor.

Mot bakgrund av den förväntade utvecklingen har projektet Ånge växer påbörjats. Det övergripande syftet med projektet är att identifiera och förstå hur denna inflyttning kommer att påverka kommunens olika verksamhetsområden och att formulera strategier för att säkerställa att kommunen kan hantera det ökade ansvar och behov som kommer med en växande befolkning. Målet är även att upprätthålla och förstärka Ånge Kommuns attraktivitet som bostadsort och arbetsgivare.

De olika områden som projektet Ånge växer kommer att fokusera på är skola, förskola, bostadsförsörjning, kollektivtrafik, infrastruktur, individ- och familjeomsorg kommunal hälso- och sjukvård, stöd och omsorg, äldreomsorg, kompetensförsörjning samt fritid och kultur. Dessa områden utgör kärnan i vårt kommunala uppdrag och är avgörande för att skapa en välmående och hållbar livsmiljö för våra medborgare.

Denna rapport är en del i projektet och ska tydliggöra ett förväntat behov av åtgärder och omställning inom Ånge Kommun i anslutning till bostadsförsörjning, kollektivtrafik, infrastruktur.

Beskrivning av nuläge

Bostadsförsörjning

I nuläget sker ingen större inflyttning och det finns därför inte bostadsbrist. Vakanser i befintligt bestånd är dock relativt lågt så om inflyttning tar fart så är det en risk att det snabbt uppstår en bostadsbrist.

Rörligheten bland befintliga privatbostäder är låg. Många bor kvar länge i sina hus. Många behåller sina hus även när utflyttning har skett. En stor anledning till detta är att fastigheterna hittills har haft ett lågt värde som gör det mindre attraktivt att sälja.

Infrastruktur

Det kommunala vägnätet är delvis eftersatt. Investeringar i asfaltering och effektivare belysning behövs.

Det statliga vägnätet har också stora investeringsbehov. Europaväg 14 saknar mittseparering och hotas därför av sänkt hastighetsgräns. Många av de mindre vägarna i kommunen är dåligt underhållna och har brister i form av tjälskador och begränsad bärighet.

Mittbanan är en enkelspårsbana från slutet av 1800-talet. Flertal investeringar har gjorts de senaste decennierna för att öka säkerheten och

höja hastigheten men mycket kvarstår. För att öka banans kapacitet och minska restiderna på hela sträckan så behövs fortsatta satsningar på mötesspår och bättre korsningar.

Den digitala infrastrukturen i form av fibernät är relativt bra utbyggd. De områden som kvarstår är dyra att bygga. I de områden som är utbyggda finns många fastigheter som inte valt att ansluta sig.

Inom tätorterna samt i flertalet stråk mellan tätorterna finns ett kommunal VA-nät. Åldern på nätet är på många håll hög och behovet av underhåll är stort. Det finns behov av att säkra upp tillgången till färskvatten samt säkerställa att avloppsreningen har tillräcklig kapacitet och kvalitet för den framtida utvecklingen. En uppdatering av VA-planen är planerad.

Kollektivtrafik

Tåget utgör en bra bas för den regionala kollektivtrafiken. Det krävs dock ytterligare investeringar i banan samt utökad trafikering för att möjliggöra ett bra utbud för arbetspendling, serviceresor och fritidsresor.

En mycket stor del av busstrafiken fungerar enbart för skolresor. Det pågår dock ett arbete med att se över bussupplägget för att utöka trafikutbudet genom nya flexibla och kostnadseffektiva trafikeringlösningar.

Analys och tolkning

Analysen har delats upp i tre olika områden för att beskriva verksamheternas förväntade påverkan och behov vid ökad inflyttning, bostadsförsörjning, infrastruktur och kollektivtrafik vilka redovisas nedan.

Bostadsförsörjning

Målet om 2 000 nya invånare i kombination med de planerade industrietableringarna ställer krav på ett moderniserat och utvecklat bostadsbestånd. Ett arbete har genomförts för att kartlägga byggbar mark och detta arbete går nu vidare med planöversyn då många detaljplaner idag är begränsande. Det finns behov av nya bostadsområden som kan locka till inflyttning. Det finns behov av insatser för att öka rörligheten på bostadsmarknaden samt för att tillgängliggöra hus som idag står öde eller används som fritidshus.

Ånge kommun har begränsade resurser för att utföra de arbeten som behövs inom bostadssektorn. Detta medför dels köp av externa tjänster men även att arbetet måste prioriteras hårt och därmed kanske inte hinns med i den takt som samhällsutvecklingen kräver. Kommunen skulle behöva satsa på att knyta till sig mer resurs inom området.

Infrastruktur

Arbetet med infrastruktur är ett långsiktigt arbete då stora delar av finansieringen kommer från statlig eller europeisk nivå. Här är det viktigt att kommunen deltar i och påverkar de processer som styr finansieringen.

Samverkan behövs i hela regionen för att lyfta frågorna i konkurrensen bland många andra behov. Det är också viktigt att ha planmognad .

Kommunen behöver säkerställa att såväl politik som förvaltning har tid och kompetens att delta i de regionala, nationella och internationella processerna för att säkra finansieringen av insatser på vägar och banor i kommunen. Kommunen kan också själv, i samverkan eller genom projekt göra utredningar som leder till ökad planmognad inom de områden som identifieras som viktiga och därmed öka chanserna till ett snabbt genomförande.

Kollektivtrafik

Utökad tågtrafik är ett av de viktigaste målen för kommunen sett till kompetensförsörjning och attraktivitet. Här behövs dialog med Din Tur, Norrtåg samt kringliggande kommuner och Regioner för att möjliggöra detta.

Kollektivtrafiken behöver också utvecklas så att arbetsresor, tjänsteresor, serviceresor och fritidsresor i så stor utsträckning som möjligt kan göras kollektivt inte bara med tåget utan även till/från kommunens mindre byar.

Kommunen behöver säkerställa att kompetens och tid finns hos såväl politik som förvaltning för att delta i dialoger samt planera och genomföra aktiviteter som bidrar till kommunens mål.

Behov av förberedelse inom samhällsbyggandsavdelningens ansvarsområden

Nedan anges några av de förberedelser som verksamheterna identifierat och som vi behöver adresseras, för att möta den förväntade befolkningsökningen i kommunen.

- Fortsatt digitalisering
- Ta lärdom av andra kommuner, ökad omvärldsbevakning
- Framställa ortutvecklingsplaner som en förlängning av översiktsplan
- Öka planmognaden i kommunens orter utifrån förra punkten
- Vidta kvalitetshöjande åtgärder och reinvesteringar i VA-verksamheten
- Etablera förståelse för spårbunden persontrafik mellan Ånge och Ljusdal
-

Pågående aktiviteter inom samhällsbyggnadsavdelningen

Flera aktiviteter har redan påbörjats och pågår för att möta framtidens behov och utmaningar. Exempel på några av de aktiviteter som pågår listas nedan. Ytterligare aktiviteter tillkommer allt eftersom kunskap och förmåga byggs upp.

- Kartläggning och analys av fastigheter och mark tillgänglig för bostadsbyggande pågår.

- Kollektivtrafik för alla (även i glesbygd) pågår, en förstudie är genomförd och ett förberedande projekt är finansierat och påbörjat.
- Kontinuerligt påverkansarbete sker gentemot regional och nationell nivå i infrastrukturfrågor
- Intensivt påverkansarbete för att bibehålla möjligheterna till resandeutbyte i Erikslund
- Nya detaljplaneprocesser pågår för Fränsta Strand, Fränsta centrum, Ånge centraltoget, Ånge centrum för att anpassa planer till dagens behov
- Digitalisering av gällande detaljplaner för att öka tillgängligheten till gällande planer för exploatörer och medborgare

Kompetensförsörjning

Kommunens organisation är inte resurssatt för den utveckling som pågår och planeras. Omfattningen av personalresurser samt kompetenser inom vissa områden behöver förstärkas för att hantera alla processer. Även med utökade och förstärkta resurser kommer samverkan och köp av externa tjänster att krävas eftersom Ånge kommun inte är stor nog för att själv ha alla specialistkompetenser.

Kompetensförsörjning i ett större perspektiv är högprioriterat. Många nya verksamheter är på väg att startas upp. Dessa kommer att behöva många arbetstagare inom en rad olika områden och kompetenser. Om inte alla arbetsgivare i kommunen samverkar för att locka hit personer utanför kommunen så kommer alla organisationer att drabbas av kompetensbrist.

Slutsatser och rekommendationer

Ånge kommun står inför möjligheten att vända en negativ utveckling som pågått i flera decennier. Tidsspannet är dock relativt kort. Många av insatsområdena kräver ytterligare kompetens och investeringar.

Samhällsbyggnadsavdelningen är idag en mycket liten grupp personer som ska hantera en lång rad omfattande processer. Externa kompetenser köps in för att klara detta. När fler processer ska genomföras dessutom på kortare tid så krävs ytterligare resurser. I grunden behövs ett påläst och tydligt politiskt ledarskap som sätter mål, gör ekonomiska satsningar samt själva deltar i olika forum. Utifrån satsningarna så behöver förvaltningsorganisationen stärkas upp för att kunna driva processer och genomföra investeringar. Utmaningen är att satsningar behöver göras

innan ekonomisk avkastning skapas och att investeringarna dessutom behöver göras i ett läge då kommunens ekonomi inte är stark.

Ånge kommun behöver arbeta med strategisk markförsörjning, i klartext köpa mark för att skapa rådighet. Markförsörjning behövs både för bostadsetableringar men även för ytterligare industrimark.